

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 13.6.2006
KOM(2006) 304 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS
TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI**

Viešieji finansai EPS 2006 m. – Pirmieji persvarstyto Stabilumo ir augimo pakto metai

{SEC(2006) 751 }

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Viešieji finansai EPS 2006 m. – Pirmieji persvarstyto Stabilumo ir augimo pakto metai

1. PERSVARSTYTAM STABILUMO IR AUGIMO PAKTUI JAU VIENERI METAI

Praėjo vieneri metai nuo tada, kai ES valstybių ir vyriausybių vadovai patvirtino pagrindinius Stabilumo ir augimo pakto (SAP) pertvarkymo elementus, remdamiesi idėjomis, išskeltomis 2004 m. rugsėjo mėn. Komisijos komunikate. Komisija pasiūlė, kad praturtinta bendra fiskalinė sistema, turinti tvirtą ekonominį pagrindą, padėtų geriau atsižvelgti į ekonomikos skirtumus išsiplėtusioje ES ir sustiprintų SAP patikimumą bei taikymą valstybėse narėse, remiantis patikimos fiskalinės politikos principais, įsitvirtinusiaisiais ES per pastarąjį dešimtmetį.

2005 m. SAP reforma patvirtino pagrindines Sutarties taisykles ir principus bei atkūrė 25 valstybių narių susitarimą dėl patikimos išdo politikos krypties. 3 ir 60 % viršutinės valstybės biudžeto deficito ir skolos ribos išlieka pagrindiniai sistemos ramsčiai. Persvarstyta SAP yra kai kurios nuostatos, numatančios, kaip anksti nustatyti perviršinį deficitą ir skubiai bei tvariai jį ištaisyti.

Kartu SAP reforma padidino sistemos lankstumą ir ekonominį pagrindą. Persvarstyta SAP pirmiausia daugiau dėmesio kreipiama į skolos pokyčius ir struktūrinės politikos krypties, stiprinančių augimo potencialą ir valstybės finansų ilgalaikį tvarumą pagal Lisabonos strategiją dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, įgyvendinimą. Jame kaip būtinos sąlygos reikalaujama, kad valstybės narės stiprintų biudžeto konsolidavimo priemones ekonomikos klestėjimo laikotarpiams ir taip užtikrintų biudžeto atsargą mažiau palankiems laikotarpiams. Vidutinės trukmės tikslai yra įgyvendinami labiau atsižvelgiant į tvarumą ir kiekvienai šaliai būdingas aplinkybes. Taikant perviršinio deficito procedūrą, sprendimai ir rekomendacijos dabar priimami atlikus bendrą ekonominę analizę, daugiau dėmesio kreipiant į struktūrinės fiskalinio konsolidavimo priemones, o ne tik į trumpalaikius nominalius rezultatus.

Apskritai 2005 m. reforma sustiprino SAP ir dar kartą patvirtino jo, kaip priemonės, padedančios pasiekti didesnę makroekonominę stabilumą, kuris yra būtina tvaraus ekonomikos ir užimtumo augimo sąlyga, pripažinta Integruotose gairėse, pagrindinį vaidmenį biudžeto koordinavimo procese.

Naujoji sistema oficialiai įsigaliojo 2005 m. vasarą, Tarybai priėmus atitinkamą antrinės teisės aktų paketą.¹ Nuo tada valstybės narės, Komisija ir Taryba turėjo išmokti dirbti pagal naujas taisykles ir garantuoti jų veiksmingą įgyvendinimą. Praėjus vieneriems metams po reformos, Komisija apžvelgia, kaip persvarstytas SAP įgyvendinamas, ir apibūdina būsimus uždavinius.

---

¹ Tarybos reglamentai 1055/05 ir 1056/05, iš dalies keičiantys Tarybos reglamentus 1466/97 ir 1467/97, buvo priimti 2005 m. liepos 7 d.

2. PER PIRMUOSIUS METUS ĮGYTA PATIRTIS

Pirmųjų metų patirtis, įgyta taikant persvarstyta SAP, yra gana teigiama. Biudžeto koregavimas apskritai buvo atnaujintas, o SAP procedūrų įgyvendinimas vyko sklandžiai ir nuosekliai, pasinaudojant tvirtesniu ekonominiu sprendimų ir rekomendacijų pagrindu. Tačiau išskyla tam tikrų problemų, susijusių su prevencine pakto funkcija, nes dar neaišku, ar fiskalinis konsolidavimas bus stiprinamas atsižvelgiant į gerėjančias augimo perspektyvas. Persvarstyto pakto sėkmė bus vertinama pagal valstybių narių būtino ilgalaikio fiskalinio koregavimo mastą.

i) Teigiama patirtis, konkrečiai susijusi su SAP koreguojančia funkcija

Geresnis ekonominis sprendimų ir rekomendacijų pagrindas, taikant perviršinio deficito procedūrą

Persvarstytas SAP apima kai kurias svarbias nuostatas, leidžiančias tinkamai nustatyti perviršinį deficitą. Jame numatyta labiau atsižvelgti į kiekvienai šaliai būdingas ekonomines sąlygas, taikant perviršinio deficito procedūrą. Pakte numatyta, kad, deficitui viršijus 3 % BVP, Komisija visada turėtų parengti ataskaitą, kurioje būtų pateiktas bendras susijusios valstybės narės ekonominės ir biudžeto padėties įvertinimas. Nuo 2005 m. kovo mėn. Komisija tokias ataskaitas priėmė trims valstybėms narėms. Ataskaitose buvo atsižvelgta į visus veiksnius, kurie buvo svarbūs vertinant padėtį, kai reikėjo priimti sprendimą dėl esamo perviršinio deficito ir nustatyti terminą jam ištaisyti.

Persvarstytas SAP tebėra taisyklėmis paremta sistema

Persvarstyta SAP nustatyta, kad perviršiniu reikėtų laikyti 3 % BVP viršijantį deficitą, kuris nėra laikinas ir kuris labai skiriasi nuo pamatinės vertės. Iš tikrųjų įgyvendinus reformą visas deficitas, viršijantis 3 % BVP – kartais labai menkas – buvo laikomas perviršiniu. Tai patvirtina, kad SAP iš esmės tebėra taisyklėmis paremta sistema, kuri yra geriausia įsipareigojimų laikymosi ir vienodos tvarkos visoms valstybėms narėms taikymo garantija.

Perviršiniam deficitui ištaisyti buvo nustatyti realūs terminai...

Reikalaujama, kad skubus perviršinio deficito ištaisyimas liktų pagrindinis principas, nustatant Tarybos rekomendacijas, Taryba, pasinaudodama galimybe priimti ekonominį sprendimą taikant perviršinio deficito procedūrą, valstybėms narėms nustatė realius terminus perviršiniam deficitui ištaisyti. Todėl valstybėms narėms, turinčioms menkas ekonominio augimo perspektyvas, nustatyti ilgesni terminai dideliame perviršiniame deficitui ištaisyti (nuo dvejų iki trejų metų). Valstybėms narėms, kuriose deficitas tik šiek tiek viršija 3 % BVP, o augimas beveik atitinka arba yra didesnis už potencialų, nustatytas trumpesnis terminas.

Sustiprėjus bendradarbiavimui ES lygmeniu, atsirado galimybė terminus nustatyti atsižvelgiant į fiskalinio konsolidavimo strategijas, numatytas nacionaliniu lygmeniu, jeigu jos visiškai atitiko SAP taisykles.

... rekomenduojant imtis rimtų struktūrinių priemonių

Atsižvelgus į ekonomines sąlygas, sprendimų ir rekomendacijų griežtumas nesumažėjo, kaip buvo baimintis reformos metu. Fiskaliniai koregavimai, kuriuos valstybių narių Taryba reikalavo atlikti taikant PDP pagal persvarstyta SAP, buvo daug didesni už rekomenduotus anksčiau ir struktūriniu požiūriu sudarė ne mažiau kaip 0,5 % BVP metinės fiskalinės normos.

Be to, rekomenduotos fiskalinės priemonės neapima vienkartinių priemonių arba priemonių, kurių poveikis biudžeto balansui yra tik trumpalaikis. Tai padeda orientuotis į priemones, kurios prisideda prie ilgalaikio viešųjų finansų patikimumo ir biudžeto tvarumo bei garantuoja, kad perviršinis deficitas būtų ištaisomas ilgam.

Valstybių narių fiskaliniai tikslai, nustatyti taikant PDP, apskritai atitinka reikalavimus, kuriuos Taryba suformulavo rekomendacijose – tai rodo, kad naujasis paktas geriau veikia nacionalinės biudžeto sudarymo politikos planus ir sprendimus. Kitais metais galėsime geriau įvertinti, ar tai veiksmingai įgyvendinama konkrečiais veiksmais. Skatindama veiksmingas priemones, Komisija yra pasirengusi imtis būtinų veiksmų, jei valstybės narės nevykdytų Tarybos rekomendacijų.

Daugiau dėmesio skolos lygiui ir pokyčiams

Pagal PDP didesnis dėmesys buvo kreipiamas į skolos pokyčius. Vertinama, ar skolos lygis, viršijantis 60 % BVP, mažėjo pakankamai greitai ir ar pamatinę vertę pasiekė tinkamu greičiu. Buvo vykdoma griežtesnė operacijų, padariusių neigiamą poveikį skolos lygiui, įskaitant atsargų ir srautų koregavimo pokyčius, stebėseną.

Geresnis ekonominis Komisijos, Tarybos ir valstybių narių dialogas

2005 m. kovo mėn. tvirtinant persvarstyta SAP, Taryba pabrėžė, kad siekiant sustiprinti SAP taisyklių priėmimą ir vykdymą nacionaliniu lygmeniu, svarbu gerinti Komisijos, Tarybos ir valstybių narių bendradarbiavimą.

Persvarstyto SAP taikymo patirtis parodė, kad, sudarius daugiau galimybių ekonominiams sprendimams iskalinės priežiūros procese priimti, reforma paskatino konstruktyvų ir skaidrų ekonominės politikos dialogą ES lygmeniu dėl atskirų šalių. Taip sustiprėjo partnerių parama ir spaudimas – tai kartu su platesniu Tarybos rekomendacijų pripažinimu susijusiose valstybėse narėse padėjo sklandžiau ir veiksmingiau taikyti paktą. Būtent atsižvelgiant į tai reikėtų vertinti Komisijos ir Tarybos nuomonių suartėjimą, vertinant 2005 m. Stabilumo ir augimo pakto redakcijas bei teikiant rekomendacijas ir sprendimus pagal perviršinio deficito procedūrą nuo SAP reformos įgyvendinimo.

ii) Kai kurios su pakto prevencinės dalies įgyvendinimu susijusios problemos

Remiantis ankstesne pasikartojančių nesėkmių, patirtų siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslų, patirtimi, 2005 m. SAP reforma buvo padaryti kai kurie pokyčiai, sustiprinantys pakto prevencinę funkciją ir padidinantys jo pagrįstumą.

Viena iš kritinių pastabų, pareikštų dėl pradinio Stabilumo ir augimo pakto, buvo ta, kad bendras vidutinės trukmės tikslas siekti beveik subalansuoto biudžeto arba biudžeto pertekliaus privertė tas šalis, kuriose buvo didelis nominalusis augimas, vykdyti nepalankią politiką. Persvarstytame SAP daugiau nereikalaujama, kad valstybė narė per vidutinės trukmės laikotarpį pasiektų vienodą beveik subalansuotą biudžetą, atsižvelgiant į konkrečiai šaliai būdingas ekonomines ir biudžetines aplinkybes, kad būtų pakankamai garantuota 3 % BVP pamatinė vertė ir ilgainiui pasiektas bei išlaikytas pagrįstas skolos lygis. Be to, persvarstytame SAP yra nustatyti kai kurie patikimi ir paprasti fiskalinės politikos principai, skirti valstybėms narėms, kurios dar nepasiekė savo vidutinės trukmės tikslo, ir ciklišku ekonomikos klestėjimo laikotarpių fiskalinėms priemonėms. Euro zonai arba VKM-II

priklausančios valstybės narės turėtų siekti 0,5 % BVP struktūrinio koregavimo, kaip normos. Didesnio koregavimo reikėtų siekti esant palankioms sąlygoms.

Konkrečioms šalims būdingi vidutinės trukmės biudžeto tikslai atspindi ekonominius pagrindus ir nacionalines strategijas ...

2005 m. patikslintų stabilumo ir konvergencijos programų etape atskiroms valstybėms narėms buvo nustatyti skirtingi vidutinės trukmės biudžeto tikslai. Vidutinės trukmės biudžeto tikslai, nustatyti šalims su gana didele fiskalinio tvarumo rizika (didele skola, mažu augimo potencialu) yra siekti subalansuoto biudžeto arba nedidelio biudžeto pertekliaus. Valstybės narės su mažos skolos ir didelio potencialaus augimo perspektyvomis siekia deficito, sudarančio iki 1 % BVP, kad turėtų galimybę tikslinti biudžetą, stabilizuojant pagrįstą skolos lygį.

Įdomu tai, kad kai kurios šalys pasiūlė vidutinės trukmės tikslus, kurie yra ambicingesni už tuos, kurių griežtai reikalaujama persvarstytame SAP. Daugeliu atvejų tai buvo daroma siekiant nuoseklumo tarp Europoje ir nacionalinėje strategijoje nustatytų tikslų ir valstybės finansų tvarumo garantijos. Tai įrodo, kad tikslai, kurie geriau atspindi konkrečių šalių ekonominę padėtį išsiplėtusioje ES, sudarytoje iš 25 valstybių narių, yra priimtinesni kaip fiskalinės politikos kūrimo ramsčiai nacionaliniu lygmeniu.

...bet suplanuotos fiskalinės priemonės tikslams pasiekti ne visada yra pakankamai ambicingos ir nesiekia 0,5 % 2006 m. normos.

2005 m. patikslintos stabilumo ir konvergencijos programos patvirtino vidutinės trukmės biudžeto tikslo dar nepasiekusių valstybių narių ketinimus jį siekti. Tačiau, atsižvelgiant į kai kuriais atvejais egzistuojantį didelį skirtumą tarp dabartinės fiskalinės padėties ir neseniai konkrečioms šalims patvirtintų vidutinės trukmės biudžeto tikslų, buvo galima tikėtis, kad bus numatyti platesni konsolidavimo veiksmai.

Vidutinės trukmės biudžeto tikslo dar nepasiekusių (bet ne taikant PDP) valstybių narių 2007 ir 2008 m. biudžeto planai atitinka naujame SAP nustatytą 0,5 % BVP struktūrinio koregavimo normą. Tačiau 2006 m. numatytas koregavimas nesiekia 0,5 % BVP. Remiantis Komisijos pavasario prognoze matyti, kad vidutinis struktūrinis balansas ES nepagerės, o kai kuriose valstybėse narėse net pablogės, dėl to fiskalinei padėčiai tampant ekspansyvia ir cikliška. 2006 m. griežtas biudžeto vykdymas ir prireikus papildomos konsolidavimo priemonės kartu su ambicingais 2007 m. fiskalinės politikos tikslais reikalingos tam, kad būtų galima sumažinti skirtumą tarp iš tikrųjų numatytų priemonių ir SAP numatytų reikalavimų.

Nepaisant akivaizdžių laimėjimų, kai kurie klausimai, susiję su valstybių narių planuojamais vidutinės trukmės biudžeto koregavimų patikimumu, išlieka

Pradinio SAP įgyvendinimo patirtis parodė, kad vidutinės trukmės biudžeto planai yra patikimi tada, kai jie būna pagrįsti realiomis ir atsargiomis makroekonominėmis prognozėmis ir remiasi nuolatinėmis priemonėmis bei struktūrinėmis reformomis. Šiuo klausimu vertinimai taip pat yra skirtingi.

Paskutinio stabilumo ir konvergencijos programų etapo ypatumas, kuris teikia vilčių, yra tas, kad vidutinės trukmės biudžeto prognozės beveik visais atvejais remiasi realiomis makroekonominėmis prielaidomis. Tai yra svarbiausias laimėjimas, palyginti su ankstesniųjų metų patirtimi, kai biudžeto prognozės paprastai buvo paremtos pernelyg optimistinėmis

makroekonominėmis prognozėmis. Kitas teigiamas pokytis yra tas, kad iš vidutinės trukmės planų dingo vienkartinės ir kitos laikinos priemonės. Tokios priemonės sudaro mažiau nei 0,1 % ES BVP 2006 m. ir menką jo dalį 2007 ir 2008 m. Tačiau keletu atvejų pagrindinės numatomo konsolidavimo priemonės yra nepakankamai konkrečios. Kai kuriose programose atgalinis fiskalinis koregavimas, nepakankamai tiksliai nurodant pagrindines numatomo konsolidavimo priemones, kelia susirūpinimą.

3. ATEITIES UŽDAVINIAI

Apskritai vienerių metų persvarstyto SAP taikymo patirtis rodo, kad ES fiskalinė sistema atgauna patikimumą. SAP reformos dėka sustiprėjo ekonominis taisyklių pagrindas, sistema pradėta plačiau pripažinti valstybėse narėse, o jos taikymo procesas tapo sklandesnis ir labiau paremtas bendradarbiavimu. Šie pokyčiai teikia šiek tiek optimizmo dėl pakto įgyvendinimo ateityje. Tačiau, kalbant apie ateitį, jau yra nustatyti tam tikri uždaviniai.

i) Patikimas reformos dvasios išsaugojimas per ekonomikos pakilimo laikotarpius

2005 m. biudžeto rezultatai teikia vilčių. Nominalusis deficitas ES buvo sumažintas iki 2,3 % BVP nuo 2,6 % BVP 2004 m. Struktūrinis balansas pagerėjo beveik $\frac{3}{4}$ procento BVP, tai yra geriausias rezultatas nuo 1997 m. Deficitas sumažėjo labiau nei tikėtasi daugiausia didesnių nei planuota įplaukų, kurios pagal persvarstytas taisykles buvo skirtos deficitui sumažinti, taip pat geresnio politikos įgyvendinimo dėka.

Ekonominiai rodikliai ir prognozės patvirtina, kad ES toliau gerėja cikliškos sąlygos. Patirtis parodė, kaip svarbu vykdyti pagrįstą fiskalinę politiką per ekonomikos pakilimo laikotarpius, stengiantis riboti skolos kaupimąsi ir garantuoti jos sumažinimą iki tvaraus lygio. Analizė parodė, kad per praėjusius dešimtmečius cikliškos fiskalinės politikos kryptys buvo gana dažnos ES, o šių metų EPS pranešime iš viešųjų finansų galima spręsti, kad cikliškos fiskalinės politikos kryptys ypač buvo būdingos ekonomikos pakilimo laikotarpiais. Labai svarbu, kad cikliškos padėties euro zonoje būtų vengiama klestint ekonomikai, jei norima greitai padaryti pažangą siekiant tvaresnės biudžeto būklės, taip pat išlaikyti įvairias pinigų ir fiskalinės politikos kryptis, skatinančias augimą ir užimtumą. 2006 m. valstybių narių parengti biudžeto planai ir naujausios Komisijos ekonominės prognozės rodo, kad dabartinis ekonomikos atsigavimas dar neišnaudojamas fiskaliniam konsolidavimui paspartinti ir stabilaus valstybės skolos mažėjimo tendencijai palaikyti. Didesnius fiskalinius koregavimus reikėtų padaryti 2006 m. Komisija atliks savo vaidmenį ir skatins didesnę partnerių paramą bei spaudimą, kurio reikia, kad būtų griežčiau įvykdyti 2006 m. biudžetas ir sudarytas ambicingas 2007 m. biudžetas.

ii) Daugiau dėmesio valstybės finansų tvarumui

Nepaisant pažangos, pasiektos mažinant valdžios sektoriaus deficitą, skolos santykis ES padidėjo nuo 62,4 % BVP 2004 m. iki 63,4 % BVP 2005 m. Per ateinančius metus stipresnis ekonomikos augimas kartu su stabilium pirminiu pertekliumi turėtų sumažinti skolos santykio didėjimo tendenciją, vyraujančią nuo 2003 m. 2007 m. skolos santykis turėtų būti šiek tiek mažesnis nei 63 % BVP. Atsižvelgiant į ilgalaikius biudžeto uždavinius, kuriuos tenka spręsti daugeliui ES valstybių narių, artimiausioje ateityje skolos santykį reikia žymiai sumažinti.

Atsižvelgiant į gyventojų senėjimą, valstybės finansų tvarumas turėtų tapti visų ES valstybių narių pagrindinis politikos tikslas. Persvarstytame SAP ne be pagrindo labiau pabrėžiami

skolos ir tvarumo klausimai. Po reformos didelė pažanga pasiekta aiškinantis senėjimo poveikio biudžetui raidą. Komisija ir valstybės narės konkrečiai susitarė dėl kiekybinių duomenų apie gyventojų senėjimo poveikį valstybės finansams.²

Ateityje reikia pasiekti didesnės pažangos, siekiant geriau integruoti ilgalaikius ir trumpalaikius fiskalinės politikos uždavinius. Iki 2006 m. pabaigos Komisija praneš apie galimybes tiesiogiai atsižvelgti į tvarumo sąlygas, nustatant vidutinės trukmės biudžeto tikslus konkrečioms šalims. Pranešime „Viešieji finansai EPS – 2006 m.“ pateikiamos kai kurios išankstinės nuomonės, siekiant paskatinti diskusiją dėl alternatyvių būdų.

iii) Geresnis statistinių duomenų valdymas

Priimdama sprendimą dėl SAP reformos, Taryba laikėsi nuomonės, kad veiksmingas fiskalinės sistemos įgyvendinimas labai priklauso nuo pagal Europos apskaitos standartus suderintos fiskalinės statistikos kokybės, patikimumo ir jos pateikimo laiku. Tarybos nuomone, reikėtų gerinti vykdomą darbą ir stiprinti Europos statistikos sistemą ir mažinti jos priklausomybę nuo pateiktų klaidingų duomenų.

Keletas pakeitimų, padarytų per paskutinius kelis mėnesius, pagerino padėtį. Taryba iš dalies pakeitė reglamentą dėl valstybių narių fiskalinių duomenų perdavimo, siekdama padidinti Eurostato praktines galimybes įvertinti vyriausybės statistinių duomenų kokybę ir padaryti skaidresnę duomenų rengimo ir informavimo procedūrą.³ 2005 m. gegužės 25 d. Komisija rekomendavo valstybėms narėms pripažinti Europos statistikos praktikos kodeksą kaip bendrą standartų rinkinį, skirtą ES statistikos institucijoms, ir buvo atitinkamai sustiprinta institucinė nacionalinių ir Bendrijos statistikos institucijų struktūra.⁴

Remiantis šiomis priemonėmis, reikėtų toliau daryti pažangą užtikrinant tinkamą praktiką, išteklius ir gebėjimus, reikalingus aukštos kokybės statistikai parengti nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

iv) Geresnė sąveika tarp fiskalinės politikos ir augimo

Geriausias fiskalinės politikos indėlis į augimą yra susijęs su jos vaidmeniu sukurti patikimą ir stabilią makroekonominę aplinką, kaip nurodoma ir Integruotose augimo ir darbo vietų kūrimo gairėse. Vis dėlto galima ir reikėtų ieškoti glaudesnės sąveikos. Pavyzdžiui, reikia atsakyti į klausimą, kaip skatinti reformų įgyvendinimą, kurios kartu padeda siekti tvaresnės fiskalinės padėties ir didina augimo perspektyvas. SAP reformos suteiktą galimybę atsižvelgti į pagrindines struktūrines reformas, nustatant vidutinės trukmės tikslo koregavimo būdą, reikėtų vertinti atsižvelgiant į tai. Dėl to reikia gerinti informavimą apie struktūrinių reformų poveikį ekonomikai ir biudžetui ir kiekybinių duomenų apie šį poveikį pateikimą. Be to, sėkmingai siekiant tvaresnės fiskalinės padėties, svarbu biudžetą labiau orientuoti į augimą skatinančius prioritetus ir garantuoti, kad kuo geriau būtų panaudotos galimybės, atsiradusios

---

² Ilgalaikės biudžeto prognozės buvo patikslintos remiantis bendrai priimtomis prielaidomis ir metodais pagal įvairius biudžeto punktus (pensijų, sveikatos apsaugos, ilgalaikės slaugos, švietimo ir bedarbio pašalpų).

³ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2103/2005 (OL L 337, 2005 12 22), iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 3605/93 (OL L 332, 1993 12 31).

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai bei Rekomendacija dėl nacionalinių ir Bendrijos statistikos institucijų nepriklausomumo, vientisumo ir atskaitomybės (COM (2005) 217).

sumažinus skolą. Šiuo atžvilgiu labai naudingos gali būti vidutinės trukmės fiskalinės taisyklės, o tos, kurios jau egzistuoja daugelyje valstybių narių, gali būti vertingas pavyzdys kitoms.

Siekiant skatinti stabilius ir tvarius augimo tempus ES šalyse, ypač tose valstybėse narėse, kuriose tebevyksta nominali konvergencija, didesnę dėmesį reikėtų kreipti ir į politikos krypties poveikį makroekonominiams pokyčiams. Vertinant fiskalinę politiką SAP prevencinės funkcijos atžvilgiu, reikėtų labiau atsižvelgti į bendrą makroekonominę padėtį atitinkamoje šalyje. Ypatingą dėmesį būtų galima atkreipti į išorės disbalanso, infliacijos ir konkurencingumo raidą.

v) Fiskalinių taisyklių ir institucijų rėmimas nacionaliniu lygmeniu

Susitarime dėl SAP reformos buvo pabrėžta, kad nacionalinės fiskalinės taisyklės ir institucijos galėtų atlikti svarbesnį vaidmenį prižiūrint vidaus biudžetą. Kai kurių ES šalių patirtis parodė, kad tinkamai sukurtos fiskalinės taisyklės ir institucijos padeda pasiekti tvarios biudžeto būklės ir išvengti cikliškos politikos per ekonomikos pakilimo laikotarpius. Komisija, atsižvelgdama į SAP reformą, palankiai įvertino finansų ministrų deklaraciją dėl būtinumo sukurti tinkamas fiskalines taisykles ir institucijas nacionaliniu lygmeniu.

Siekiant paskatinti diskusijas dėl institucinių sąlygų poveikio biudžeto rezultatams, pranešime „Viešieji finansai EPS – 2006 m.“ pateikiami analitiniai tyrimai, įrodantys, kad valstybėse narėse, taikančiose daug fiskalinių taisyklių, paprastai būna mažesnis deficitas ir ne tokios cikliškos fiskalinės politikos kryptys. Kartu joje nurodoma, kad nacionalinių institucijų, atsakingų už nepriklausomos analizės ir rekomendacijų fiskalinės politikos srityje pateikimą ir savarankiškų patikimų ekonominių prognozių parengimą, paskyrimas daro teigiamą poveikį biudžeto rezultatams. Pranešime analizuojama konkrečių šalių patirtis ir nustatomi pageidautini fiskalinių taisyklių ir institucijų ypatumai. Reikėtų toliau dirbti ir skleisti gerąją praktiką.

Beje, pažangos būtų galima pasiekti ir stiprinant sąveiką tarp nacionalinių biudžeto procedūrų ir ES sistemos. Tai padėtų labiau atsižvelgti į diskusijas ES lygmeniu, rengiant nacionalinius biudžetus. ES politikos koordinavimo pripažinimui valstybėse narėse būtų naudingos platesnės diskusijos ES lygmeniu, prieš parengiant kitų metų valstybių narių biudžeto projektus. Be to, tai sudarytų galimybes nacionaliniams parlamentams aktyviau dalyvauti ES fiskalinės priežiūros ir koordinavimo procese.